

בעקבות עולי הרגל

דרך ירושלים – בית גוברין – עזה

עין חיניה

1. מעשי השליחים ח'

26 וידבר מלאך-ה' אל-פילפוס לאמר קום לך הנגבה על-הדרך הירדת מירושלים עזתה והיא חרבה:
27 ויקם וילך והנה איש כושי סריס ושליט לקנדק מלכת-כוש וממנה על-כל-גנזיה אשר עלה אל-
ירושלים להשתחות: 28 ויהי בשובו והוא ישב על-מרכבתו וקרא בספר ישעיה הנביא: 29 ויאמר הרוח
אל-פילפוס גשה והלוה על-המרכבה הזאת: 30 וירץ פילפוס אליה וישמע אתו קרא בספר ישעיה
הנביא ויאמר הגם תבין את-אשר אתה קורא: 31 ויאמר ואיככה אוכל ואין איש אשר יורני ויבקש מאת
פילפוס לעלות ולשבת אצלו: ... ויבשר אותו את-ישוע: 36 ויהי בעברם בדרך ויבאו אל-מקום מים
ויאמר הסריס הנה-מים מה-ימנעני מהטבל: 37 (ויאמר פילפוס אם-מאמין אתה בכל-לבבך מתר-לך
וען ויאמר אני מאמין כי ישוע המשיח בן-האלהים הוא): 38 ויצא להעמיד את-המרכבה וירדו שניהם
אל-תוך המים פילפוס והסריס ויטבל אותו: 39 ויהי כי עלו מן-המים וישא רוח ה' את-פילפוס והסריס
לא ראהו עוד וילך לדרכו שמח:

דרך הקיסר

2. ילקוט שמעוני תורה פרשת שופטים רמז תתקז

משל למסילה שלא היה בה מילין והיו בני אדם הולכין וטועין בה, אמר המלך לשלטון שלו קבע בה
מילין שיהיו בני אדם רואין את המילין,

3. ציטוט מכתבי דיו-קסיוס (מאה חמישים שנה לאחר המרד):

אחר כך נסע הדרייאנוס מצרימה ועבר דרך יהודה... משייסד הדריינוס בירושלים עיר חדשה במקום
זו שהוחרבה, וקרא לה 'איליה קפיטולינה' והקים במקום מקדש האל מקדש אחר- ליופיטר, הביא
הדבר לידי פולמוס לא קטן ולא קצר זמן. אף על פי שהיהודים נתרגזו בראותם נוכרים נוחלים את
עירם ופולחנות זרים קונים בה שבות, שקטו כל זמן ששהה הדריינוס במצרים

4. הנוסע מפיאנקצה (אנטוניוס המרטיר):

לאחר חזרה לירושלים יצאנו לדרך היורדת ומוליכה לעזה ולאשקלון. וכאשר עברו 20 מילין הגענו להר
הגלבע היכן שדוד הרג את גוליית, כאן מתו שאול ויהונתן. מקום המנוחה של גוליית הינו כאן במרכז
הדרך וישנה ערימה של עצים למראשותיו, וישנה גם ערימה גדולה של אבנים – גבעה מאבנים כאלה,
כך שלא נותרו אבני חצץ כאלה במרחק 20 מילין, היות וכל אחד שעובר בדרך זאת לוקח 3 אבנים
וזורקם על הקבר לאות גנאי. בגבעות אלה לא יורד מטר.

5. סנהדרין צה' ע"א מתורגם ע"י הרב שטיינזלץ:

וישבי בנב אשר בילידי הרפה ומשקל קינו שלש מאות משקל נחשת והוא חגור חדשה ויאמר להכות
את דוד. מה פירוש וישבי בנוב?
אמר רב יהודה אמר רב: איש שבא על עסקי נוב. אמר לו הקב"ה לדוד: עד מתי יהיה עון זה טמון
בידך? על ידך נהרגה נוב עיר הכהנים, ועל ידך נטרד דואג האדומי מהעולם הבא, ועל ידך נהרגו
שאלו ושלת בניו. רצונך - יכלו זרעך או תמסר ביד אויב?

אמר לפניו: רבונו של עולם! מוטב אמסר ביד אויב, ולא יכלה זרעי.
יום אחד יצא דוד לצוד בעזרת ניצים בא השטן ונדמה לו כצבי, זרק בו חץ ולא פגע. משכו עד שהגיע לארץ פלשתים. כשראה אותו ישיב בנוב אמר: זהו שהרג את גוליית אחי. קשרו וקיפלו, שמו בארץ והניחו תחת קורת בית הבד. נעשה לו נס ונפתחה הארץ מתחתיו ולא נמערך...
אותו יום לפנות ערב שבת היה, אבישי חפף את ראשו בארבע כדי מים וראה במים כתמי דם. ויש אומרים: שיונה נפנפה לפניו בכנפיה, אמר: כנסת ישראל ליונה נמשלה... המסקנה שדוד המלך שרוי בצרה. בא לבית המלך ולא מצאו. אמר, למדנו: אין רוכבין על סוסו ואין יושבין על כסאו ואין משתמשין בשרביטו. בשעת הסכנה מה הדין, אולי מותר? בא ושאל בבית המדרש. אמרו לו: בשעת סכנה מותר.

רכב על הפרד של המלך וקפצה לו הדרך.
בעודו בדרך ראה את עורפה אימו של ישיב וגוליית טווה בפלך. כשראתה את אבישי לקחה את הפלך וזרקה עליו כדי להורגו. מאחר ופספסה ביקשה ממנו שיביא לה את הפלך. זרק אותו לראשה והרגה. כשראה ישיב את אבישי אמר: עכשיו הם שניים ויהרגו אותי. זרק את דוד למעלה ותקע את חרבו בארץ כדי שדוד יפול עליה וימות. אמר אבישי שם מהשמות הקדושים והעמיד את דוד בין שמיים לארץ. למה דוד לא אמר את השם הקדוש? - אין חבוש מוציא עצמו מבית האסורין.
שאל אבישי את דוד כיצד הגיע למצב הזה? אמר לו כך אמר לי הקב"ה וכך ענית לו... אמר אבישי את השם והוריד את דוד.

רדף ישיב אחר שניהם, כשהגיעו לקובי אמרו: 'קום בי' = (מדרש שם) נעמוד ונילחם בו. כשהגיעו לביתר אמרו: 'בתרי' = (מדרש שם) שני גורים יכולים להרוג אריה ואנו מסוגלים לנצחו. אמרו לו לך תחפש את אימך בקבר. כשהזכירו לו את אימו שמתה נחלש כוחו וניצחוהו. זהו שכתוב +שמואל ב' כ"א+ אז נשבעו אנשי דוד לו לאמר לא תצא עוד אתנו למלחמה ולא תכבה את נר ישראל.

הדרך החדשה ליד בית נטיף

6. מלחמת היהודים ברומאים, ספר ג'

54-55) יהודה נחלקת לאחת-עשרה נחלות, ובכולן מושלת קרית המלוכה ירושלים, המתנשאת מעל כל סביבותיה כראש הנישא מעל לגוף. שאר שטחה של הארץ נחלק לטופארכיות: גופנא היא השניה, ואחריה עקרבית ותמואים ומלבד אלה לוד, אמאוס, בִּית־לְפֶטְסָפוֹן, אידומיאה, עין גדי, הרודיון ויריחו...

7. אבן המיל ה-9

אבן מס' 1 (שנת 212-213 לספירה): האימפרטור קיסר מרקוס אורליוס אנטונינוס פיוס פליקס אוגוסטוס. מנצח הפרתים הגדול ביותר, המנצח הגדול ביותר על בריטניה, כהן גדול, מחזיק בסמכות הטריבון בפעם השש-עשרה, קונסול ברביעית, אבי המולדת, פרוקונסול, תיקן את הכבישים והגשרים, 9 מיל מהקולוניה איליה קפיטולינה (עד כאן בלטינית), 9 מיל מאיליה (ביוונית)

אבן מס' 2 (שנת 162 לספירה): האימפרטור קיסר מרקוס אורליוס אנטונינוס אוגוסטוס, כוהן גדול, מחזיק בסמכות הטריבון בפעם בשש-עשרה, קונסול בשלישית, והאימפרטור קיסר לוקיוס אורליוס ורוס אוגוסטוס, מחזיק בסמכות הטריבון בפעם השניה, קונסול בשנית, בניהם של אנטונינוס האלוהי, נכדיהם של הדריאנוס, ניניהם של טריאנוס האלוהי מנצח הפרתים, בני ניניהם של נרוה האלוהי

8. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף נז עמוד א

בשל יצול של עגלה חרבה ביתר. שהיו נוהגים כשהיה נולד תינוק נוטעים ארז וכשנולדה תינוקת נוטעים ברוש, וכשהתחתנו כורתים את העצים ועושים מהם חופה. יום אחד עברה בת הקיסר. נשבר

יצול העגלה. כרתו הרומאים ארז והעלו לה. התנפלו עליהם והיכו אותם. באו אמרו לקיסר: מרדו בך היהודים. בא עליהם.

דרכים מבית שני

9. משנה מסכת שקלים פרק א משנה א

באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים בחמשה עשר בו קורין את המגילה בכרכין ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקואות המים ועושין כל צרכי הרבים ומציינין את הקברות ויוצאין אף על הכלאים:

10. מלחמת היהודים ברומאים ב'

בדרך הציבורית המוליכה לבית חורון התנפלו ליסטים על...

11. מלחמת היהודים ברומאים ה'

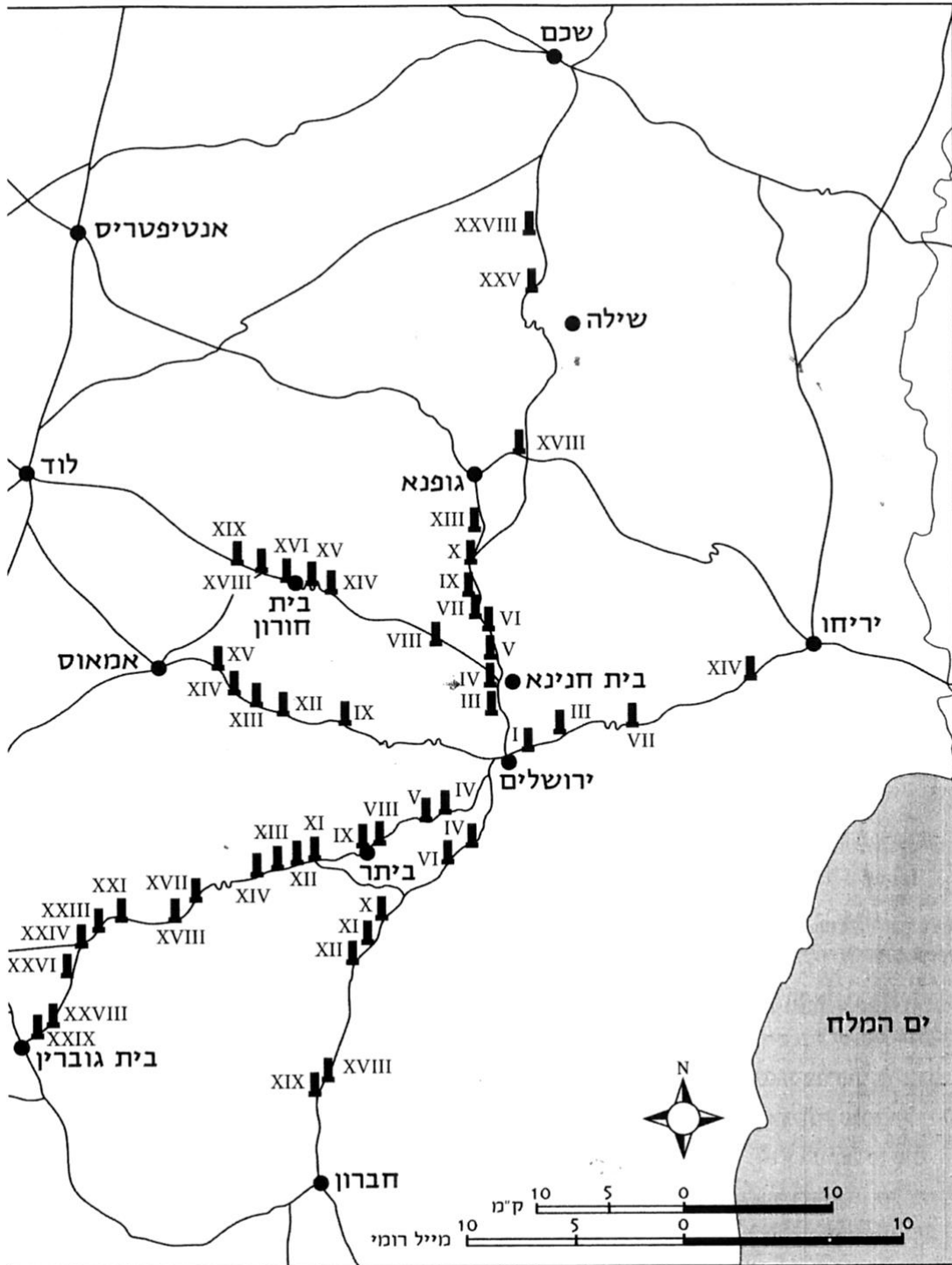
כל עוד רכב טיטוס בדרך הסלולה, המוליכה בקו ישר אל החומה... (על פי ישראל רול התרגום הוא: "כל עוד רכב טיטוס בדרך הנושאת עם")

12. פילון האלכסנדרוני, על החוקים לפרטיהם א'

(68) כמו כן אין הוא מתיר לחפצים בכך להקריב בבתיהם, אלא הוא גם מצווה עליהם לקום מקצוות הארץ ולבוא אל המקום הזה, ובו בזמן הוא גם בוחן את ליבם במבחן הנוחף ביותר שכן אדם שאינו מתכוון להקריב בקדושה, לא יסכים לעזוב את מולדתו, ידידיו ובני ביתו ולצאת לנכר, אלא מסתבר שרק מחמת כח משיכה חזק יותר אל יראת שמייים, הוא מסכים להיפרד מן האנשים הקרובים והיקרים לו ביותר שהם מעין חלקים ממנו עצמו. (69) וההוכחה לכך היא מה שקורה: אלפי אנשים מאלפי ערים, אלה דרך היבשה ואלה דרך הים, ממזרח וממערב, מצפון ומדרום, מגיעים בכל חג אל בית המקדש כאל מקדש משותף, אל נמל המוגן מפני סערות החיים ומהומותיהם, ומבקשים למצוא בו את השקט, להיפטר מן הדאגות אשר עולן העיק עליהם משחר ילדותם, לפוש קמעה ולבלות את זמנם בחדווה ובגיל. (70) בלב מלא תקוות טובות הם עושים את החופשה החיונית הזאת בקדושה ובמתן כבוד לאל.

13. תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף ג עמוד א

דרש רבא: מאי דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב? כמה נאין רגליהן של ישראל בשעה שעולין לרגל.

1 רשת הדרכים הרומית סביב לאיליה קפיטולינה. מצוינים המילים בהם נמצאו אבני מיל